

Ministeren

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

23. september 2021

Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra det åbne samråd i Uddannelses- og Forskningsudvalget tirsdag den 21. september 2021 vedr. SU-godkendelse af teologiske uddannelser i Tyrkiet.

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
ufm@ufm.dk
www.ufm.dk

Med venlig hilsen

Jesper Petersen

CVR-nr. 1680 5408

DET TALTE ORD GÆLDER

Samrådsspørgsmål O

Vil ministeren redegøre for Uddannelses- og Forskningsstyrelsens beslutning, heriblandt om betingelserne for godkendelse var opfyldt, da styrelsen godkendte de to uddannelser i Tyrkiet, "BA Divinity" ved Necmettin Erbakan University i Konya og "Bachelor, Theology" ved Erciyes University i Kayseri, hvilket betyder, at studerende kan tage dansk SU med dertil og blive bachelor i "islamisk guddommelighed"? Vil ministeren endvidere redegøre for regeringens holdning til, at dansk SU, og dermed danske skatte kroner, anvendes til at finansiere studier i bl.a. koranlæsning og læren om tajweed, hadith, islamisk lov og religiøs uddannelse om grundlaget for og psykologien bag islamisk moral? Vil ministeren herudover redegøre for det faktum, at Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse, som er kontrolleret af det tyrkiske statslige direktorat for religiøse anliggender, Diyanet, tidligere i år sponsorerede et Facebook-opslag om teologiuddannelsen og tilmelding hertil, der linkede til en Diyanet-hjemmeside – og ikke til et universitet?

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Svar på samrådsspørgsmål O

Indledning

Tak for ordet, for indkaldelsen og for en god anledning til at drøfte studerendes adgang til at læse i udlandet med dansk SU.

Inden jeg går til de konkrete sager, som er baggrunden for dagens samråd, håber jeg, at vi kan være enige om, at det generelt er en god idé, at studerende kan rejse ud og læse i udlandet som en del af deres uddannelsesforløb.

Det er uanset om man læser til naturvejleder i Norge eller studerer statskundskab/Political Science ved Cambridge University, så er det en stor oplevelse for den enkelte. Man møder nye mennesker, lærer om sit fag på nye måder og kommer hjem igen med en masse erfaringer og viden, som giver udsyn og nye perspektiver for en selv og for samfundet. Det er lærepenge for livet og en del af dannelsen som ungt menneske at kunne blive sat på prøve i uvante omgivelser i udlandet. Mange har et stort udbytte af at prøve studere også på et universitet eller på en anden uddannelse i andet land. Og regeringen er tilhænger af, at det også fremover skal være muligt at kunne læse i udlandet med dansk SU.

SU-reglerne

Men det betyder på ingen måde, at vi fra dansk side skal støtte hvad som helst. Og det er heller ikke sådan, at alle udenlandske uddannelser automatisk SU-godkendes.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen har tidligere givet afslag. Og der er et par eksempler. F.eks. en uddannelse, der hedder Master of Arts in Theology ved Oak Hill Theological College i Storbritannien. Den blev afvist, fordi man her stiller konfessionelle krav til undervisere og studerende. Tilsvarende med Master of Divinity ved The Southern Baptist Theological Seminary i USA, som har til formål

at fremme et bestemt religiøst standpunkt og stiller optagelseskrav om, at man skal bekende sig til en bestemt trosretning.

Uddannelser med den type krav er uforenelige med danske værdi-sæt og er selvfølgelig heller ikke noget, det danske samfund skal blåstempe via den danske SU.

Vi har altså nogle ret klare regler på området. En udenlandsk uddannelse skal helt grundlæggende kun SU-godkendes, hvis en tilsvarende dansk uddannelse ville være SU-godkendt herhjemme.

Det gælder ift. den offentlige anerkendelse, den faglige kvalitet og i det hele taget de kriterier, som også danske videregående uddannelser vurderes efter. Formålet er netop at undgå, at dansk SU bruges på udenlandske uddannelser af tvivlsom kvalitet eller religiøse eller politiske uddannelser for den sags skyld.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Når vi fra dansk side f.eks. stiller krav om, at en udenlandsk universitetsuddannelse ville kunne blive offentligt anerkendt i Danmark, er det netop for at sikre, at den lever op til de akademiske og videnskabelige standarder for danske universitetsuddannelser, bl.a. forskningsfrihed – og sådan skal det også være.

Det betyder bl.a., at uddannelsen ikke må være bundet af og have til formål at fremme et bestemt religiøst standpunkt, ligesom institutionen ikke må stille religiøse krav til studerende eller til undervisere, som ønsker at komme i betragtning til en videnskabelig stilling.

Jeg synes derfor, at de nuværende regler er tilstrækkelige til at sikre kvaliteten og lødigheden af de udenlandske uddannelser, der SU-godkendes.

UFS' praksis – konkret administration

Det fører så over i, hvordan reglerne administreres i praksis – og her retter jeg også blikket mod de to konkrete uddannelser, som er anledningen til dagens samråd. Det er i øvrigt uddannelser, som jeg kan forstå, at i alt kun fire studerende har søgt om SU til, og en er også faldet fra. Men det er også det mere principielle, vi diskuterer i dag – jeg ville bare give et indtryk af, hvad omfanget er.

Som min forgænger har oplyst over for udvalget, ligger selve administrationen af SU til udenlandske uddannelser i Uddannelses- og Forskningsstyrelsen.

Konkret sker det ved, at en studerende sender en ansøgning om SU-godkendelse af en udenlandsk uddannelse til styrelsen, som så træffer afgørelse inden for gældende regler.

Styrelsen har oplyst, at sagsbehandlingen sker på baggrund af konkrete kriterier, som tilsammen udgør en praksis for dens administration. I de konkrete sager har styrelsen – som det også gælder for andre teologiske uddannelser – haft et særligt fokus på at vurdere, bl.a.:

Om undervisningen rummer væsentlige elementer af forkyndende eller agiterende art.

Om ansættelseskriterier og ansættelsesprocedure for undervisere lever op til kravene, herunder om der stilles krav om, at underviserne tilhører en bestemt trosretning eller politisk ideologi.

Og om kriterierne for de studerendes optagelse på uddannelsen er i overensstemmelse med gældende regler, herunder om der stilles krav om, at de studerende tilhører en bestemt trosretning eller politisk ideologi.

De forhold må ikke være til stede, hvis en uddannelse skal kunne SU-godkendes.

Styrelsen har også oplyst, at den altid i ansøgningsprocessen som kontrol bl.a. kigger fagplan og andet materiale, som ansøgeren skal vedlægge sin ansøgning. Styrelsen gennemgår desuden offentligt tilgængelige oplysninger på de udenlandske uddannelsesinstitutioners hjemmesider. Styrelsen lægger derimod ikke vægt på f.eks. den reklame for bestemte uddannelser, som måtte findes på internettet f.eks.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Hvis styrelsen har brug for mere for at vurdere risikoen for en religiøs påvirkning af uddannelsen, inden den træffer afgørelse, bliver ansøger supplerende bedt om at indhente et udfyldt spørgeskema fra uddannelsesinstitutionen – i realiteten er der tale om en ”tro og love” –erklæring.

Det kan jeg forstå også er sket i de konkrete sager, hvor de tyrkiske universiteter har bekræftet, at der ikke stilles religiøse eller politiske krav til undervisere og studerende, og at religiøse eller politiske holdninger ikke har indflydelse på undervisningen eller forskningen på universiteterne.

Styrelsen har herefter ud fra en samlet vurdering SU-godkendt begge uddannelser.

UFS' revurdering – samme resultat

Der kan ikke klages over styrelsens afgørelser på området, men styrelsen oplyser, at den altid vil lave en revurdering af en afgørelse, hvis der dukker nye relevante oplysninger op bagefter.

Styrelsen har bl.a. på baggrund af de oplysninger, som er gengivet i pressen, besluttet at revurdere de to konkrete SU-godkendelser, og styrelsen har i den forbindelse indhentet en udtalelse fra Københavns Universitet.

Styrelsen har oplyst, at den på baggrund af revurderingen, hvor der også er lagt vægt på den indhentede udtalelse fra Københavns Universitet, fastholder sin oprindelige afgørelse. Det er bl.a. begrundet i, at der stadig ikke er noget, der tyder på, at der bliver stillet forkyndende eller konfessionelle krav til ansatte eller studerende. Det har jeg noteret mig.

Jeg kan i øvrigt tilføje, at jeg forud for dagens samråd har haft lejlighed til at orientere mig i udtalelsen fra Københavns Universitet, hvoraf det bl.a. fremgår – og jeg vil gerne citere fra den:

”Begge uddannelser har en balanceret vægtning af religionsspecifikke emner og kritiske-faglige emner...”.

”Begge uddannelser åbner for en betydelig valgfrihed for de studerende i balancen mellem de mere praktisk-teologisk orienterede emner og de mere i sin egen ret videnskabeligt orienterede emner”.

”Praktisk og til dels implicit ligger det i uddannelserne, at de peger imod et virke i en specifik tyrkisk-islamisk kontekst, men det indgår i en bredere islamisk religiøs, historisk og samfundsorienteret diskurs, som også inkluderer store uenigheder i den islamiske tradition og med inklusion af f.eks. forskellige diskurser, skoler, og egentlige retninger. F.eks. undervises, der i Sufi-islam, uenige teologiske skoler og verdensreligion, hvilket sandsynligvis ikke havde været tilfældet i en konfessionel uddannelse.”.

Jeg oversender naturligvis gerne udtalelsen til udvalgets orientering, hvis det ønskes. Den er grundig.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

UFS - Ny praksis

Styrelsen har oplyst, at den på baggrund af de konkrete sager generelt vil gennemgå deres praksis for godkendelse af SU til udenlandske uddannelser. Jeg kan forstå, at styrelsen bl.a. i sager af denne type i højere grad vil indhente udtalelser fra danske uddannelsesinstitutioner.

Det er altid fornuftigt for en offentlig myndighed løbende at forholde sig til den praksis, som den administrerer efter. Jeg har noteret mig styrelsens tilkendegivelse. Det er faktisk en konkret ting, der kommer ud af hele denne diskussion, pressedækning og den debat, vi har her, at der altså er lavet denne her gennemgang af praksis, og at man i højere grad vil indhente udtalelser fra danske uddannelsesinstitutioner i forbindelse med sin sagsbehandling.

Afslutning

Jeg sagde i starten, at det selvfølgelig ikke er meningen, at udenlandske forkyndende uddannelser skal SU-godkendes. Det gælder sådan set også herhjemme. For der skal ikke herske tvivl om, at denne regering til stadighed vil arbejde for et Danmark båret af demokratiske værdier. De værdier mener jeg nu heller ikke udfordres i denne her sag.

Selvfølgelig skal man kunne uddanne sig inden for forskellige trosretninger – også med dansk SU. Så længe de akademiske spilleregler osv. overholdes, ser jeg intet i vejen for, at man også fremover både i Danmark og i udlandet kan studere på en teologisk uddannelse.

Tak for ordet.